

**IZVEŠTAJ O RADU VIKTIMOLOŠKOG DRUŠTVA
SRBIJE
ZA 2008. i 2009. GODINU**

- ❖ **Misija, ciljevi i zadaci**
- ❖ **Aktivnosti Viktimološkog društva Srbije u 2008. i 2009. godini**
- ❖ **Osobe angažovane na realizaciji aktivnosti VDS u 2008. i 2009. godini**
- ❖ **Učešće članova VDS na stručnim i naučnim skupovima i seminarima u zemlji i inostranstvu**
- ❖ **Posete stručnjaka i studenata iz inostranstva**
- ❖ **Donatori**

Beograd, novembar 2009. godine

Misija, ciljevi i zadaci

Viktimološko društvo Srbije (VDS) je nezavisno i neprofitno udruženje građana, koje je osnovano 12. novembra 1997. godine s ciljem da okupi što veći broj istraživača, eksperata i aktivista zainteresovanih da rade na razvoju viktimologije i unapređenju prava i zaštite žrtava kriminaliteta, rata i kršenja ljudskih prava, bez obzira na njihov pol, versku i religijsku pripadnost, politička opredeljenja ili druge karakteristike.

Viktimološko društvo je član Svetskog viktimološkog društva od 1999. godine, a od 2004. godine i Evropske pomoći žrtvama. Od decembra 2005. godine VDS je član ISPAC-a (International Scientific and Professional Advisory Council of the United Nations Crime Prevention and Criminal Justice Programme), Međunarodnog naučnog i profesionalnog savetodavnog tela u okviru Programa Ujedinjenih nacija za sprečavanje kriminaliteta i krivično pravo. Viktimološko društvo Srbije je član Republičkog tima za borbu protiv trgovine ljudima i Inicijative za zakonsku zabranu i zaštitu dece od telesnog kažnjavanja u Srbiji. VDS je osnivač i član Zajedničke akcije ZA istinu i pomirenje.

Glavne aktivnosti VDS su:

- Predlaganje izmena i dopuna zakona i zalaganje za njihovu primenu;
- Praćenje položaja žrtve u krivičnom postupku (monitoring);
- Pomoć i podrška žrtvama kriminaliteta;
- Naučno istraživanje različitih oblika viktimizacije, njihovih posledica i načina prevencije, kao osnov za dalje kreiranje odgovarajuće politike u pogledu poboljšanja položaja žrtava kriminaliteta i rata i zaštite njihovih prava;
- Zalaganje za podizanje društvene svesti o položaju žrtava, njihovim pravima i problemima;
- Istina i pomirenje;
- Izdavačka delatnost;
- Organizovanje naučnih i stručnih skupova i
- Edukacija.

U ovim aktivnostima ogleda se kontinuitet rada Društva na ostvarivanju dugoročnih ciljeva u pogledu poboljšanja položaja žrtava, stvaranja novih institucija, vladavine prava i prevencije kriminaliteta i konflikata.

Tokom proteklih dvanaest godina rada, Viktimološko društvo je ostvarilo saradnju u nizu zemalja u centralnoj i istočnoj Evropi, kao što su Mađarska, Slovačka, Češka Republika, Hrvatska, Slovenija, BiH, Makedonija, Albanija, Ukrajina, Moldavija, Rumunija, Bugarska, ali i sa zemljama Zapada – Velikom Britanijom, Severnom Irskom, Belgijom, Holandijom, Italijom, Francuskom, Austrijom, Norveškom, Nemačkom, SAD, kao i sa organizacijama i ekspertima iz Južne Afrike, Australije, Indije i Japana.

Aktivnosti Viktimološkog društva Srbije u 2008. i 2009. godini

❖ Članstvo u VDS, informisanje članova VDS i javnosti o projektima i drugim aktivnostima

U 2008. godini u VDS se učlanilo 9 novih članova, a u 2009. godini 3 nova člana.

Tokom 2008. i 2009. godine, članovi VDS koji su na mailing listi Društva *VDS info*, dobijali su redovno informacije o projektima koji su u toku, publikacijama koje su izašle iz štampe, skupovima koje je VDS organizovalo ili kojima su prisustvovali članovi i članice VDS, potom o aktivnostima Evropske pomoći žrtvama, viktimološkim i drugim skupovima koji se organizuju, kao i o drugim aktivnostima Viktimološkog društva Srbije.

I tokom prethodne godine redovno je ažuriran web site Društva na kome se mogu naći sve informacije o radu Društva – projektima, publikacijama, skupovima i slično. Informacije su dostupne na srpskom i engleskom jeziku.

Istupanjem članova Društva u medijima povećana je vidljivost Društva i njegovih aktivnosti, posebno vezano za aktivnosti u vezi sa pružanjem pomoći i podrške žrtvama i istinom i pomirenjem.

❖ Biblioteka VDS

Tokom 2008. i 2009. godine uvećavan je fond knjiga. VDS biblioteka trenutno raspolaže sa 1100 naslova iz domena viktimologije, prava, kriminologije, studija roda, istine i pomirenja, ljudskih prava, restorativne pravde i drugih oblasti. Pored toga, VDS biblioteka raspolaže i sa 79 vrsta časopisa. VDS biblioteka je dostupna svim članovima Društva. Od novembra 2007. godine korišćenje biblioteke uključeno je u cenu članarine, dok osobe koje nisu članovi VDS mogu da se učlane u biblioteku. Članarina iznosi 400,00 dinara za studente osnovnih studija i studente poslediplomskih studija koji nisu zaposleni, a 800,00 dinara za ostale.

Sadržaj VDS biblioteke dostupan je na web site-u Društva www.vds.org.yu

Nabavka knjiga za biblioteku se najvećim delom ostvaruje putem poklona. Poslovi u vezi sa održavanjem i korišćenjem biblioteke su samofinansirajući i volonterski. Osobe koje su tokom 2008. i 2009. godine bile zadužene za VDS biblioteku su: Danijela Bjelić, Sanja Tumbasević, Marina Kovačević-Lepojević, Aleksandra Zaviša, Marko Vučenović i Nikola Petrović.

❖ Zalaganje za izmene zakona i prakse

VDS je 2009. godine zajedno sa Autonomnim ženskim centrom i Ženskim istraživačkim centrom iz Niša, kao i Zamenicom Zaštitnika i Zaštitnikom građanki/a pokrenulo inicijativu za izmene Predloga Zakona o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika RS a u vezi sa krivičnim delom nasilja u porodici (akciju je podržalo još 60 organizacija civilnog društva). Predloge je u vidu amandmana u Skupštini izneo Zaštitnik građanki/a. Od četiri amandmana, u potpunosti su usvojena dva. Sem toga, ovom inicijativom su sprečene izmene KZ koje bi dovele u nepovoljniji položaj žrtve nasilja u porodici. Ovo je bila volonterska aktivnost.

❖ Zalaganje za podizanje društvene svesti o položaju žrtava, njihovim pravima i problemima

Obeležavanje Međunarodnog dana žrtava

2008. godine je, sa malim zakašnjanjem zbog političke situacije, obeležen Međunarodni dan žrtava. Tim povodom, Viktimološko društvo Srbije i Narodna kancelarija predsednika Republike Srbije organizovali su konferenciju za medije pod nazivom **“Zaštita žrtava u Srbiji i potrebe za izmenama zakona”**, koja je održana u svečanoj sali Gradske skupštine u Beogradu. Uvodna izlaganja imale su:

1. *Prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović* (direktorka Viktimološkog društva Srbije): Predlozi Viktimološkog društva za poboljšanje zaštite žrtava i prevenciju politički motivisanog nasilja u Srbiji
2. *Marina Kovačević-Lepojević* (saradnica Viktimološkog društva Srbije): Žrtve proganjanja - uočeni problemi i potreba za izmenom zakona
3. *Jasmina Nikolić* (rukovoditeljka Službe VDS info i podrška žrtvama): Podrška žrtvama mobinga - rad službe VDS info
4. *Milka Babić* (načelnica odeljenja za socijalna pitanja Narodne kancelarije predsednika): Uloga Narodne kancelarije u radu sa žrtvama nasilja u porodici
5. *Ivana Milošević* (načelnica odeljenja za pravna pitanja Narodne kancelarije predsednika): Građani i institucije sistema –iskustva Narodne kancelarije

Obeležavanje Međunarodnog dana žrtava 2008. godine finansijski je pomogla Friedrich Ebert Fondacija.

2009. godine je, povodom obeležavanja Međunarodnog dana žrtava, Viktimološko društvo Srbije na Trgu Nikole Pašića održalo uličnu akciju pod nazivom **„Da Vam nikad ne zatreba!”**. Tokom ulične akcije prolaznicima su bili deljeni informativni materijali, a sprovedena je i anketa u cilju dobijanja podataka u kojoj meri su građani bili žrtve krivičnih dela i koliko su upoznati sa uslugama koje nude službe za pomoć i podršku žrtvama.

Obeležavanje dana žrtava bilo je praćeno i davanjem saopštenja za javnost u kome je, u skladu sa preporukama međunarodne organizacije *Evropska pomoć žrtvama* da sve evropske zemlje *Međunarodni dan žrtava* obeleže u duhu poboljšanja položaja i vidljivosti žrtava kriminaliteta, rečeno:

- Da se *službe za pomoć i podršku žrtvama i svedocima* osnažuju i razvijaju širom Evrope. Po rečima Jaapa Smita, predsednika ove organizacije: „U 21. veku nije nerazumno zahtevati zadovoljavajuća rešenja za mnoge probleme sa kojima se susreću žrtve kriminaliteta u mnogim zemljama. Neophodno je osigurati žrtvama kriminaliteta da, bez obzira u kom delu Evrope se nalaze, imaju na raspolaganju službe koje nude visok nivo usluga“.
- Da sve evropske zemlje pri kreiranju zakonskih rešenja uzmu u obzir probleme i potrebe žrtava.
- Da se *preporuka Saveta Evrope* koja se odnosi na pomoć i podršku žrtvama, *Okvirna odluka EU* o položaju žrtava u okviru krivično-pravne procedure i *EU smernica 2004/80/EC* koja se odnosi na naknadu štete žrtvama, dosledno sprovede u svim zemljama.

Konferencija organizacije Evropska pomoć žrtvama: „Ka poboljšanju položaja žrtava: istraživanja i njihova primena u praksi“

Od 28. maja do 1. juna 2008. godine, Viktimološko društvo Srbije je bilo organizator i domaćin 22. Godišnje skupštine i Konferencije organizacije Evropska pomoć žrtvama, te aktivan učesnik u njenom radu i lobiranju na evropskom nivou. Ova konferencija je okupila oko 80 stručnjaka koji rade u ovim Službama ili na drugi način podržavaju i pomažu žrtve kriminaliteta. Tematski naslov ovogodišnje Konferencije je bio „*Ka poboljšanju položaja žrtava: istraživanja i njihova primena u praksi*“. Konferencija je održana u Hotelu M u Beogradu. Teme koje su obrađivane tokom konferencije bile su: Istraživanja koja se odnose na žrtve kao što su proganjanje i nasilje u porodici i njihova primena u praksi; Trgovina ljudima; Odnos maloletnih žrtava i učinilaca; Žrtve terorizma; Potrebe žrtava; Restorativna pravda i žrtve; Položaj žrtava u Evropi i Razvojne perspektive organizacije Evropska pomoć žrtvama.

Prof dr Vesna Nikolić-Ristanović je ponovo izabrana za članicu Izvršnog odbora Evropske pomoći žrtvama. Pored toga, važno je pomenuti i da su prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović i Jasmina Nikolić bile članice Organizacionog odbora prošlogodišnje Konferencije, te su aktivno učestvovala u kreiranju sadržaja Konferencije koja je održana u Beogradu.

Održavanje konferencije pomogli su: Ministarstvo nauke RS, Narodna kancelarija predsednika RS, Skupština grada Beograda, Friedrich Ebert Fondacija, Misija OEBS u Srbiji, dok je ostatak sredstava obezbeđen iz kotizacija učesnika.

Nedelja borbe protiv vatrenog oružja

Povodom međunarodne kampanje ***Nedelja borbe protiv nasilja upotrebom vatrenog oružja***, Viktimološko društvo Srbije je 18. juna 2009. godina u Beogradu organizovalo konferenciju za štampu. Na konferenciji su govorili:

1. *Doc. Dr Mirjana Dokmanović*: Manje oružja u kući – manje nasilja u kući
2. *Prof. dr Željko Nikač*: Mesto i uloga MUP-a Srbije u suzbijanju nasilja sa akcentom na nasilje upotrebom vatrenog oružja
3. *Prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović*: Predlog izmena zakona Republike Srbije koji su od značaja za zaštitu žrtava nasilja u porodici, sa posebnim akcentom na rizike vezane za upotrebu oružja

Ovo je prva međunarodna kampanja koja ima za cilj da zaštiti žene od nasilja upotrebom vatrenog oružja u sopstvenim domovima. Osnovni cilj kampanje je da se osobama, koje su ranije bile prijavljivane zbog nasilja u porodici, onemoguću posedovanje vatrenog oružja. Smatra se da partnere i supružnike treba konsultovati pre nego što se dodeljuju dozvole za nošenje oružja i da je to jedna od osnovnih mera za zaštitu žena.

Kampanju je u intervalu od 15. do 21. juna 2009. godine podržalo 85 zemalja širom sveta u cilju podizanja svesti javnosti o važnosti smanjenja upotrebe vatrenog oružja. Viktimološko društvo Srbije je član Međunarodne mreže organizacija koje se bore protiv nasilja vatrenim oružjem (International Action Network on Small Arms (IANSA)). IANSA je mreža od 800 organizacija, NVO koje rade u 100 zemalja da zaustave širenje i zloupotrebu lakog i malokalibarskog oružja. Više informacija može se naći na internet stranici www.iansa.org

Fanny Grandchamp iz Francuske je, u okviru internship programa, provela tri meseca tokom 2009. godine u Viktimološkom društvu Srbije. Ona je pomagala oko organizacije kampanje pod nazivom *Razoružajmo nasilje u porodici (Disarming Domestic Violence)*.

Obeležavanje 10 godina Temide

Povodom 10 godina kontinuiranog objavljivanja naučnog časopisa o viktimizaciji, ljudskim pravima i rodu ***Temida***, Viktimološko društvo Srbije je u saradnji sa Pravnim fakultetom iz Niša, organizovalo promociju časopisa i drugih svojih izdanja i aktivnosti. Promocija je održana 26. marta 2009. godine na Pravnom fakultetu u Nišu.

Na promociji su govorile:

1. *Dr Vesna Nikolić-Ristanović* – direktorka Viktimološkog društva Srbije, zamenica glavne i odgovorne urednice *Temide*, profesorka na Fakultetu za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju u Beogradu
2. *Dr Nevena Petrušić* – dekanica Pravnog fakulteta u Nišu, glavna i odgovorna urednica časopisa *Temida*
3. *Dr Slobodanka Konstantinović-Vilić* – profesorka na Pravnom fakultetu u Nišu i članica redakcije časopisa *Temida*
4. *Mr Sanja Čopić* – predsednica Upravnog odbora Viktimološkog društva Srbije i članica redakcije časopisa *Temida*

Za ukupno 11 godina postojanja časopisa *Temida* objavljene su 2744 autorske strane u 45 svezaka. U *Temidi* je štampano ukupno 309 originalnih naučnih radova, pri čemu je 226 (73%) radova domaćih, a 83 (27%) stranih autora; 78 prikaza knjiga (36 knjiga domaćih, a 42 knjige stranih autora) i 62 prikaza naučnih skupova (41 u inostranstvu i 21 u zemlji). Radove pristigle za objavljivanje do sada je recenziralo ukupno 45 (34 domaćih i 11 stranih) recenzenata.

❖ Istraživanja

Trgovina muškarcima u Srbiji

Od novembra 2007. godine do novembra 2009. godine VDS je realizovalo projekat *Trgovina muškarcima u Srbiji*. Osnovni cilj istraživanja bio je prikupljanje podataka o rasprostranjenosti, strukturi i karakteristikama trgovine muškarcima u Srbiji, kao i o odgovoru državnih organa i institucija i nevladinih organizacija na ovaj problem.

U decembru 2007. godine organizovan je seminar za istraživačice. Ciljevi seminara: sticanje neophodnih znanja o trgovini ljudima, upoznavanje sa predmetom, ciljem, metodama i instrumentima istraživanja, sticanje neophodnih veština za rad na prikupljanju podataka putem: intervjua sa stručnjacima, žrtvama i izvršiocima, praćenja suđenja i upitnika za prikupljanje podataka iz sudskih predmeta. Seminar su realizovale: prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, dr Biljana Simeunović-Patić i mr Sanja Čopić. Seminar je prošlo 6 polaznica.

Tokom 2008. godine radilo se na prikupljanju podataka i to na dva načina:

1. putem intervjua
  - a. sa stručnjacima
  - b. sa licima osuđenim na kaznu zatvora za krivično delo trgovine ljudima
  - c. sa žrtvama ili potencijalnim žrtvama trgovine ljudima.
2. putem praćenja suđenja za krivično delo trgovine ljudima i krivično delo nedozvoljeni prelaz državne granice i krijumčarenje ljudi. Suđenja su praćena u okružnom sudu u Beogradu, uključujući i posebno odeljenje za organizovani kriminal.

Tokom 2009. godine radilo se na obradi i analizi podataka, pisanju istraživačkog izveštaja i objavljivanju knjige pod nazivom *Trgovina muškarcima u Srbiji* na srpskom i engleskom jeziku. Rezultati istraživanja prezentovani su na konferenciji za štampu, koja je održana 23. septembra 2009. godine u Beogradu. Na konferenciji za štampu govorile su: prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, dr Biljana Simeunović-Patić, mr Sanja Čopić, Marina Kovačević-Lepojević i Jelena Dimitrijević.

U realizaciju projekta tokom 2008. godine neposredno su bile uključene prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, dr Biljana Simeunović-Patić, mr Sanja Čopić, Jasmina Nikolić, Marina Kovačević-Lepojević, Sanja Tumbasević, Mirjana Tripković, Jelena Dimitrijević, Danica Radaković, Danijela Bjelić i Kate DeBusschere. U 2009. godini, pored navedenih, učestvovala je i Ljiljana Stevković.

Projekat je realizovan uz finansijsku podršku US State Department – Federal Fund SF-424A.

Zakonodavstvo za žrtve u Srbiji: analiza postojeće situacije i predlozi promena

Projekat *Zakonodavstvo za žrtve u Srbiji: analiza postojeće situacije i predlozi promena* realizovan je u saradnji sa Misijom OEBS u Srbiji u periodu od septembra do 15. decembra 2008. godine. Cilj projekta je bio procena dostignutog nivoa pravne zaštite žrtava kriminaliteta u Srbiji, identifikovanje nedostataka i praznina u postojećem zakonodavstvu i zakona koji nedostaju, a zatim i pisanje predloga novog modela zakonodavstva za žrtve u Srbiji. Krajnji cilj je zalaganje za dalje izmene relevantnog zakonodavstva kako bi se izgradio celovit, sveobuhvatan i efikasan sistem zaštite žrtava.

Aktivnosti koje su sprovedene:

1. Sastanak eksperata u cilju definisanja uloge svakog od njih u realizaciji projekta i metodologije rada na prikupljanju podataka za potrebe analize zakonskih rešenja u Srbiji i njihove primene u praksi a u vezi sa položajem i zaštitom žrtava uopšte, a posebno žrtava nasilja u porodici, trgovine ljudima, seksualnih delikata, ratnih zločina kao i dece žrtava nasilja.
2. Pravljenje upitnika za prikupljanje podataka.
3. Prikupljanje podataka.
4. Analiza prikupljenog materijala i pisanje radova koji će biti objavljeni u knjizi koju će urediti prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović. Teme:
  - a. Mr Sanja Čopić – Položaj žrtve u krivičnom postupku i mogućnosti restorativne pravde
  - b. Prof. dr Nataša Mrvić-Petrović – Naknada štete žrtvama kriminaliteta u Srbiji
  - c. Prof. dr Slobodanka Konstantinović-Vilić – Krivičnopravna i prekršajna zaštita žrtava nasilja u porodici
  - d. Prof. dr Nevena Petrušić – Porodičnopravna zaštita od nasilja u porodici u pravu Srbije
  - e. Dr Mirjana Dokmanović – Zakon o oružju i municiji i žrtve nasilja (s posebnim fokusom na žrtve nasilja u porodici)
  - f. Mirjana Tejić – Žrtve seksualnog nasilja
  - g. Dr Biljana Simeunović-Patić – Žrtve trgovine ljudima
  - h. Doc. dr Slađana Jovanović – Zlostavljanje na radnom mestu: pravna zaštita žrtava u međunarodnoj i nacionalnoj perspektivi
  - i. Dr Ivana Stevanović – Krivičnopravna zaštita dece žrtava
  - j. Prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović – Žrtve ratnih zločina

Realizaciju projekta finansijski podržala Misija OEBS u Srbiji.

Istraživanje i analiza rada Službe VDS info i podrška žrtvama

Kontinuirano istraživanje rada Službe *VDS info i podrška žrtvama* sprovodi se od 2004. godine. Međutim, tek od sredine 2005. godine podaci se vode i obrađuju uz korišćenje za to posebno konstruisanog upitnika i na osnovu usvojene jedinstvene metodologije njihovog unosa i obrade. Na ovaj način postavljena je osnova za redovno praćenje, istraživanje, poređenje i analizu rada, odnosno podataka Službe, za bolje povezivanje teorije i prakse, kao i za kvalitetnije korišćenje

ukupnih kapaciteta Viktimološkog društva Srbije. Osim toga, na ovaj način postavljena je i osnova jednoobraznog vođenja podataka kojima raspolaže Služba *VDS info i podrška žrtvama*.

Analiza rada Službe za 2007. godinu objavljena je u tekstu: Kovačević-Lepojević, M., Radaković, D. (2008) Analiza rada Službe *VDS info i podrška žrtvama* u 2007. godini. *Temida*, 3, str. 79-97.

Analiza rada Službe za 2008. godinu sa posebnim akcentom na žrtve mobinga objavljena je u tekstu: Tripković, M. (2009) Psihičko zlostavljanje na radnom mestu: analiza rada Službe *VDS info i podrška žrtvama* u 2008. godini. *Temida*, 2, str. 19-31

Ovo je samofinansirajuća aktivnost.

Victims in Europe

VDS je jedan od partnera u projektu *Victims in Europe*. To je projekat Evropske pomoći žrtvama. Predmet projekta je istraživanje implementacije okvirne odluke EU o položaju žrtava u zemljama članicama. Rad na ovom projektu je volonterski.

Nasilje u porodici u Vojvodini

Tokom 2009. godine VDS je radilo na realizaciji istraživačkog projekta ***Nasilje u porodici u Vojvodini*** koji predstavlja deo šireg projekta Pokrajinskog sekretarijata za rad zapošljavanje i ravnopravnost polova pod nazivom *Ka sveobuhvatnom sistemu za suzbijanje nasilja nad ženama u AP Vojvodini*. VDS je partner Pokrajinskom sekretarijatu zajedno sa organizacijama EHO iz Novog Sada i Autonomni ženski centar iz Beograda. Projekat se sastojao iz dva dela:

1. Istraživanje nasilja u porodici u Vojvodini, koje je za cilj imalo dolaženje do saznanja o raspostranjenosti, strukturi i karakteristikama nasilja u porodici i društvenim odgovorima na ovaj vid kriminaliteta.
2. Istraživanje postojećih službi za žene žrtve nasilja u Vojvodini i evidencija službi koje pružaju podršku žrtvama nasilja u porodici, kao i uspostavljanje sistema indikatora za merenje i ocenu uspešnosti mera preduzetih za suzbijanje nasilja nad ženama u Vojvodini.

Istraživanje raspostranjenosti, strukture i karakteristika nasilja u porodici u Vojvodini obuhvatilo je sledeće aktivnosti:

1. Pravljenje i umnožavanje instrumenta koji je korišćen za prikupljanje podataka.
2. Seminar za anketarke – seminar je organizovana 28. aprila 2009. godine u Beogradu. Seminar su vodile prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, mr Sanja Čopić i Ivana Vidaković.
3. U periodu od maja do jula 2009. godine radilo se na prikupljanju podataka. U anketiranju je učestvovalo 14 anketarki: Jelena Milojković, Ivana Miljkovic, Stanka Janković, Marija Kuzmanović, Ljiljana Stevković, Olivera Kekić, Biljana Iličić, Ružica Nikolić, Katarina Dmitruk, Marija Kurucov, Sanja Koso, Marica Stankic, Katarina Korponaić i Jelena Dimitrijević.
4. U periodu od jula do septembra 2009. godine radilo se na unosu i obradi podataka. Za ovu aktivnost bio je zadužen Nikola Petrović. Na unosu podataka pomagali su volonteri/ke Službe.
5. Od oktobra do kraja godine radilo se na analizi podataka i pisanju istraživačkog izveštaja. U pisanju istraživačkog izveštaja učestvovali su dr Vesna Nikolić-Ristanović, mr Sanja Čopić, Nikola Petrović i Ljiljana Stevković.

U realizaciji drugog dela istraživanja koji se odnosio na postojeće službe za žene žrtve nasilja u Vojvodini i evidencije službi koje pružaju podršku žrtvama nasilja u porodici, kao i uspostavljanje sistema indikatora za merenje i ocenu uspešnosti mera preduzetih za suzbijanje

nasilja nad ženama u Vojvodini, neposredno su bili uključeni: Jasmina Nikolić, Marko Vučenović, Aleksandra Zaviša, Marija Ječmenica i Nikola Petrović.

Istraživanje je finansirano od strane Fond UN za podršku akcijama protiv nasilja nad ženama.

Istraživanje mišljenja o kriminalitetu studenata Fakulteta za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju u Beogradu

Viktimološko društvo Srbije je u saradnji sa Fakultetom za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju u Beogradu sprovedo istraživanje mišljenja studenata o kriminalitetu. Istraživanje je sprovedeno kao deo šire međunarodne kriminološke studije. Slična istraživanja bila su sprovedena krajem XX veka u nekoliko zapadnoevropskih zemalja na osnovu upitnika koje je sačinio dr Helmut Kury sa Max Planck Instituta iz Freiburga-a u Nemačkoj. Osim Srbije, u 2009. godini slična istraživanja su se sprovodila među studentima u državama bivše Jugoslavije (BiH, Hrvatska, Makedonija, Slovenija) pod koordinacijom Gorazda Meška, dekana Fakulteta krivičnihopravnih nauka u Mariboru sa idejom da se dobijeni podaci međusobno kompariraju. Korišćena je ista metodologija i osnovni istraživački instrument. Upitnikom su obuhvaćene grupe pitanja koje se odnose na sledeće teme: zabrinutost i strah od kriminaliteta, pretrpljena viktimizacija (sa posebnim segmentom za viktimizaciju žena) i mišljenja o različitim oblicima društvenog reagovanja na kriminalitet, uz posebno izdvojena pitanja koja se odnose na smrtnu kaznu. Anketom je obuhvaćeno 360 studenata uz uključivanje studenata svih godina studija.

Istraživanje je u Srbiji koordinirala prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, dok su u istraživačkom timu učestvovali i Jelena Dimitrijević i Ljiljana Stevković. Upitnik je sa slovenačkog jezika preveo prof. dr Dušan Cotič, predsednik Viktimološkog društva Srbije.

Praćenje mehanizma upućivanja i sistema zaštite žena žrtava trgovine ljudima u Srbiji

Viktimološko društvo Srbije je, kroz projekat UNDP/EU i uz institucionalnu podršku Uprave za rodnu ravnopravnost Ministarstva rada i socijalne politike, radilo na realizaciji projekta pod nazivom *Praćenje mehanizma upućivanja i sistema zaštite žena žrtava trgovine ljudima u Srbiji*. Osnovni cilj projekta je predlaganje modela praćenja i evaluacije mehanizma upućivanja i sistema zaštite žrtava trgovine ljudima u Srbiji. Projekat traje od 23. aprila 2009. godine do 25. januara 2010. godine.

Projekat je obuhvatio sledeće aktivnosti:

1. Trening za praćenje suđenja i podršku žrtama/svedocima na sudu, 16. i 17. juna 2009. godine.
2. Prikupljanje podataka o pojedinačnim slučajevima trgovine maloletnim i punoletnim osobama ženskog pola u Srbiji, kao i načinu reagovanja relevantnih državnih struktura i nevladinih organizacija u ovim slučajevima.
3. Obrada i analiza podataka kao i drugih pisanih materijala i pisanje istraživačkog izveštaja, uključujući i izradu preporuka za reformu/unapređivanje mehanizama za suprotstavljanje trgovini ljudima, praćenje i evaluaciju. Istraživački izveštaj će biti objavljen u formi knjige na srpskom jeziku.

Do kraja realizacije projekta predviđeno je da se organizuje okrugli sto na kome će biti prezentovan istraživački izveštaj i nacrt preporuka do kojih se došlo tokom realizacije projekta, kao i da se nacrt preporuka dostavi Nacionalnom koordinatoru za borbu protiv trgovine ljudima i drugim relevantnim akterima u borbi protiv trgovine ljudima

Realizaciju projekta je kroz program UNDP finansijski podržala EU.

„Sex violence during and in the shadow of war“ MICROCON FP6 projekat

Projekat „Sex violence during and in the shadow of war“ realizovan je u saradnji sa FAFO Institutom, Oslo, Norveška (EU - FP6). U realizaciju projekta bila je neposredno uključena prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović. Asistentkinja na projektu bila je Kate DeBusschere. Rezultat rada na projektu je koautorski rad Vesne Nikolić-Ristanović i Kathleen M. Jennings pod nazivom „UN peacekeeping economies and local sex industries: connections and implications“, MicroCon Draft Working Paper, June 2009.

Projekat je finansiran od strane EU u okviru programa FP6.

❖ Edukacija

Specijalistički kurs o rodno baziranom nasilju za službenike policije

U saradnji sa kancelarijom UNDP u Beogradu i uz finansijsku podršku Evropske agencije za rekonstrukciju (EAR), VDS je realizovalo *Specijalistički kurs o rodno baziranom nasilju* za grupu od 15 policijskih službenika Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije. Kurs je realizovan u formi osam radionica tokom oktobra i novembra 2008. godine u Beogradu.

Osnovni cilj kursa bila je obuka policijskih službenika za adekvatan odnos i rad sa žrtvama kriminaliteta, s posebnim naglaskom na žrtve rodno baziranog nasilja. Ovaj kurs ima osnovu u specijalističkom kursu za socijalne radnike koji je početkom 2008. godine akreditovan od strane Ministarstva rada i socijalne politike. Glavni cilj ovog programa je obuka policijskih službenika za rad sa žrtvama na odgovarajući način, sa posebnim naglaskom na žrtve nasilja u porodici, seksualnog nasilja i trgovine ljudima. Policijski službenici koji su prošli kurs su stekli potrebne veštine i znanja koja će im omogućiti odgovarajući odnos prema potencijalnim i aktuelnim žrtvama rodno baziranog nasilja, ali i prema drugim žrtvama kriminaliteta. Program kursa na taj način ima za cilj i stvaranje osnove za razvoj modela za strateški i održivi razvoj programa obuke policijskih službenika o pravima žrtava uopšte.

Kurs su realizovale: prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, dr Mirjana Dokmanović, dr Đorđe Alempijević, mr Sanja Čović i Jasmina Nikolić, a u okviru pojedinih sesija govorile su i Marina Kovačević-Lepojević i predstavnice Autonomnog ženskog centra i Savetovaništa protiv nasilja u porodici.

Trening o nasilju u porodici i međunarodnim standardima

Prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović i dr Mirjana Dokmanović su osmislile i realizovale dva jednodnevna treninga na temu *Nasilje u porodici i međunarodni standardi*. Ciljevi ovog treninga bili su: sticanje znanja o pojmu, karakteristikama i rasprostranjenosti nasilja u porodici kao rodno baziranog nasilja; upoznavanje sa ulogom međunarodnog prava u oblasti borbe protiv nasilja u porodici i obavezama država; upoznavanje sa pravnom regulativom o nasilju u porodici u Srbiji; upoznavanje sa međunarodnim standardima u ovoj oblasti, i osposobljavanje za korišćenje međunarodnih standarda u postupku evaluacije usklađenosti nacionalnog zakonodavstva i mera sa ratifikovanim međunarodnim konvencijama. Prvi trening je organizovan 16. aprila 2008. godine u Beogradu i pohađalo ga je 8 polaznika, a drugi je održan 28. juna 2008. godine u Kragujevcu i pohađalo ga je 9 polaznika.

Organizacija treninga finansirana je putem kotizacija učesnika.

Trening o trgovini ljudima i međunarodnim standardima

Prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović i mr Sanja Čopić su osmislile i 1. oktobra 2008. godine održale jednodnevni trening na temu *Trgovina ljudima i međunarodni standardi*. Cilj treninga bio je upoznavanje polaznika sa: pojmom trgovine ljudima i razgraničenjem u odnosu na druge pojmove; rasprostranjenosti, karakteristikama i strukturom trgovine ljudima; međunarodnim standardima u domenu trgovine ljudima i zaštite žrtava; pravnom regulativom u Srbiji u vezi sa trgovinom ljudima; i načinom korišćenja međunarodnih standarda za evaluaciju usklađenosti nacionalnog zakonodavstva i mera sa ratifikovanim međunarodnim konvencijama. Trening je organizovan u Beogradu za 7 polaznika.

Organizacija treninga finansirana je putem kotizacija učesnika.

Trening za praćenje suđenja i podršku žrtama/svedocima na sudu

Trening za praćenje suđenja i podršku žrtama/svedocima na sudu održan je u okviru projekta *Praćenje mehanizma upućivanja i sistema zaštite žena žrtav trgovine ljudima*. Trening je održan 16. i 17. juna 2009. godine u prostorijama VDS. Trening je prošlo 7 volontera/ki VDS, i to: Danica Radaković, Mirjana Tripković, Marko Vučenović, Nikola Petrović, Jelena Dimitrijević, Aleksandra Zaviša i Ljiljana Stevković. Tokom treninga polaznici/ce su se upoznali sa sledećim temama: Mesto podrške žrtvama na sudu i praćenja suđenja u sklopu širih aktivnosti VDS; Primarna viktimizacija, reviktimizacija i sekundarna viktimizacija i potrebe žrtava kada se nađu na sudu; Faktori koji utiču na javljanje sekundarne viktimizacije, posebno osetljive žrtve i šta može da se preduzme da se sekundarna viktimizacija spreči; Međunarodni standardi o zaštiti žrtava od sekundarne viktimizacije, sa posebnim osvrtom na službe za svedoke u svetu; Faze krivičnog postupka; Učesnici u postupku i njihova uloga; Žrtva/svedok na sudu i mere zaštite žrtava/svedoka na sudu; Praćenje suđenja i pisanje izveštaja; Pružanje podrške žrtvama i svedocima na sudu. Trening su realizovale prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, Dr Biljana Simeunović-Patić, mr Sanja Čopić i Jasmina Nikolić.

Kurikulum za specijalistički kurs o trgovini muškarcima

U okviru projekta *Trgovina muškarcima u Srbiji*, a na osnovu rezultata istoimenog istraživanja, napravljen je kurikulum za specijalistički kurs o trgovini muškarcima. U izradi kurikuluma učestvovala su dr Vesna Nikolić-Ristanović, mr Sanja Čopić i Jasmina Nikolić.

❖ Pružanje podrške žrtvama kriminaliteta

Služba VDS info i podrška žrtvama

Služba *VDS info i podrška žrtvama* počela je sa radom 2003. godine. Namenjena je žrtvama kriminaliteta, i to kako ženama tako i muškarcima. Žrtvama kriminaliteta pružaju se:

- informacije o njihovim pravima i načinu njihovog realizovanja,
- emocionalna podrška,
- upućivanje na druge službe/organizacije u zavisnosti od konkretnih potreba žrtve
- podrška na sudu

Usluge koje žrtvama kriminaliteta nudi Služba su besplatne. Osnovni principi kojima se u radu rukovodi osoblje Službe su poverenje, poštovanje žrtve, njenih prava, potreba i osećanja, kao i poverljivost informacija koje žrtve koje nas kontaktiraju daju.

Tokom 2008. godine realizovane su sledeće aktivnosti:

- Organizovan je trening za volontere (februar-mart 2008.) Trening su koncipirale dr Vesna Nikolić-Ristanović, Jasmina Nikolić, Ivana Vidaković i mr Sanja Čopić. Pored njih, u realizaciji treninga učestvovala je i Marina Kovačević-Lapojević. Trening je prošlo 5 volontera, koji su potom uključeni u rad Službe.

- Volonteri/ke su imali/e redovne interne i eksterne supervizije.

Tokom 2009. godine realizovane su sledeće aktivnosti:

- Organizovan je trening za volontere (mart-april 2009.) Trening su koncipirale i realizovale dr Vesna Nikolić-Ristanović, Jasmina Nikolić, Ivana Vidaković i mr Sanja Čopić. Trening je prošlo 8 volontera, od kojih je 4 potom uključeno u rad Službe.
- Volonteri/ke su imali/e redovne interne i eksterne supervizije.

Rukovoditeljka Službe je Jasmina Nikolić, dr Vesna Nikolić-Ristanović je zadužena za eksternu superviziju, dok unutrašnju superviziju rada volontera/ki sprovodi Jasmina Nikolić.

U rad službe su tokom 2008. godine bile uključene sledeće osobe: Sanja Tumbasević, Sanja Čopić, Danijela Bjelić, Marina Kovačević-Lepojević, Ana Golić, Danica Radaković, Mirjana Tripković, Marko Vučenović, Aleksandra Zaviša, Olga Kićanović, Nataša Korbar, Milica Kolaković i Jadranka Radovanović.

U rad službe tokom 2009. godine bile su uključene sledeće osobe: Marina Kovačević-Lepojević, Danica Radaković, Mirjana Tripković, Marko Vučenović, Aleksandra Zaviša, Olga Kićanović, Nikola Petrović, Mima Vasiljević, Marina Jurša, Jelena Gilović i Sanja Čopić.

Od 2008. godine Služba radi na pružanju psihološke i pravne pomoći žrtvama. Za pružanje psihološke pomoći bila je zadužena članica VDS Jadranka Radovanović, a za pružanje pravne pomoći, i to prevashodno žrtvama nasilja na radnom mestu, bila je zadužena članica VDS Olga Kićanović. Oba vida pomoći su pružana volonterski.

U cilju unapređenja rada Službe, u martu 2008. godine održan je trening za volonterke i saradnice VDS o komunikaciji. Trening je održao član VDS Zoran Ilić i to volonterski.

Rad Službe je u 2008. i 2009. godini bio samofinansirajuća aktivnost.

❖ **Istina i pomirenje**

Tokom 2008. i 2009. godine nastavilo se sa aktivnostima usmerenim na dalji razvoj Asocijacije ZAIP, i to kroz sledeće aktivnosti:

- Štampanje i distribucija promotivnog materijala Asocijacije ZAIP
  - Štampanje i distribucija pristupnica: januara 2008. godine iz štampe su izašle pristupnice koje su distribuirane članovima/cama Asocijacije i potencijalnim članovima/cama. Cilj pristupnice je da se formalizuje odnos članova u Asocijaciji i da se podstakne uključivanje novih članova.
  - Novembra 2008. godine je iz štampe izašla knjiga "Mogući put ka pomirenju u Srbiji: zajednička akcija za istinu i pomirenje". Urednice knjige su Prof. dr Vesna Nikolic-Ristanovic i Prof. dr Jelena Srna. Uz primerak knjige je priložen i promotivni film o Asocijaciji pod nazivom "Treci put". Štampanje knjige i pravljenje filma finansijski je podržao Friedrich Ebert Fondacija.
- Uključivanje novih članova/ca u Asocijaciju.
- Organizaciju sastanaka sa potencijalnim članovima i članovima Asocijacije, kao i sastanci koordinacionog odbora:
- Ažuriranje mailing liste i liste članova Asocijacije
- Pisanje projekata i konkurisanje za sredstva

Takođe se nastavilo sa razvijanjem resurs centra i istraživanjima, kao i aktivnostima usmerenim na povećanje društvene vidljivosti i to kroz medijska istupanja i učešće članova Asocijacije na stručnim i naučnim skupovima na kojima je predstavljena Asocijacija i ideja Trećeg puta:

- Medijsko obeležavanje **Dana osnivanja Asocijacije ZAIP** - Prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović i Katarina Pašić iz Međuopštinske organizacije civilnih invalida rata Valjeva su 13. juna 2008. godine učestvovali u emisiji „Ovo je Srbija“ na RTS-u. Tema emisije je bila *Prava civilnih invalida rata*.
- Zajedničko obeležavanje **Međunarodnog dana žrtava torture** - Udruženje logoraša 1991 iz bivših Jugoslovenskih republika i njihovih potomaka i postovalaca i Asocijacija ZAIP su 26. juna 2008. godine u Beogradu organizovali konferenciju „Međunarodni dan podrške žrtvama torture“. Prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović i Petar Fjodorov su imali uvodna izlaganja.
- U toku avgusta 2008. godine u saradnji sa novinarkom i članicom Asocijacije, Tatjanom Manojlović, realizovano je snimanje filma o Asocijaciji. U projekat snimanja su bili uključeni/e Prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, Petar Fjodorov, Novica Kostić i Danijela Bjelić. Finansijski podržao FES.

I tokom 2008. i 2009. godine radilo se na promovisanju ideje Trećeg puta u zemlji, regionu i svetu, kroz distribuciju pristupnica, lifleta, brošura, godišnjaka i Temida u kojima se nalaze tekstvi o radu i razvoju Asocijacije ZAIP na konferencijama, okruglim stolovima i sl. Takođe, u cilju promovisanja ideje Trećeg puta i Asocijacije ZAIP predstavnicima Fonda za humanitarno pravo, Žena u crnom i Centra za nenasilnu akciju su dostavljeni promotivni materijali (knjiga i film).

Od 1. jula 2008. do 1. maja 2009. godine aktivnosti na programu Istina i pomirenje realizovale su se i u okviru projekta pod nazivom **Jačanje kapaciteta nevladinih organizacija i pojedinaca koji se bave pitanjima istine i pomirenja**. Cilj projekta bio je jačanje kapaciteta organizacija i pojedinaca koji se bave pitanjima istine pomirenja u Srbiji, kroz razvoj dijaloga, razmene iskustava i saradnje, kao i kroz uvećavanje ukupnog nivoa znanja i veština komunikacije, te razvoj kapaciteta Asocijacije kroz njeno povezivanje sa sličnim inicijativama u drugim državama bivše Jugoslavije. Tokom projekta realizovane su sledeće aktivnosti:

1. Održana su 2 zajednička i više pojedinačnih sastanaka sa predstavnicima organizacija žrtava rata u cilju njihovog uključivanja u aktivnosti ZAIP (oktobar 2008. i januar 2009. godine).
2. Jedan sastanak Koordinacionog odbora Asocijacije u Beogradu – januar 2009.
3. Trodnevni seminar ZAIP pod nazivom „*Potrebe žrtava rata i kako ih ostvariti*“, koji je bio namenjen jačanju kapaciteta organizacija žrtava rata za bavljenje pomirenjem. Seminar je održan na Zlatiboru od 3. do 5. april 2009 godine. Voditeljice i predavači/ce na seminaru su bile/i: prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, prof. dr Jelena Srna i Ivana Vidaković.
4. Predstavljanje aktivnosti ZAIP na konferencijama u zemlji i inostranstvu.

Realizaciju projekta finansirao je Fond za otvoreno društvo.

U periodu od juna do decembra 2009. godine aktivnosti na programu Istina i pomirenje realizovale su se i u okviru projekta pod nazivom **Jačanje kapaciteta organizacija žrtava rata za društveni dijalog i pomoć njihovom socijalnom uključivanju i reintegraciji**. Tokom projekta realizovane su sledeće aktivnosti:

1. Organizacija okruglog stola pod nazivom *Aktivnosti od značaja za žrtve rata u Srbiji i njihov doprinos pomirenju* sa ciljem upoznavanja sa resursima koje su dostupni žrtvama rata u Srbiji - jun 2009.
2. Organizacija okruglog stola pod nazivom *Perspektive nacionalne i regionalne saradnje organizacija i službi za žrtve rata i njen značaj za istinu i pomirenje* sa akcentom na saradnji i povezivanju organizacija i službi žrtava rata u Srbiji i u regionu – jul 2009.
3. Organizacija Međunarodne konferencije *Mogući put ka pomirenju* – 12.-14. novembar 2009. godine

Realizaciju projekta finansira Friedrich Ebert Stiftung, a realizaciju Konferencije je pomoglo i Ministarstvo nauke Republike Srbije.

❖ Međunarodna saradnja

Prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović 2009. godine izabrana za članicu Izvršnog odbora Svetskog viktimološkog društva. Ona je posle prof. Šeparovića iz Hrvatske prva osoba koja je izabrana na ovu prestižnu funkciju sa područja istočne Evrope, što predstavlja potvrdu velikog doprinosa prof. Nikolić-Ristanović razvoju i popularizaciji viktimologije u ovom delu sveta.

Prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović je kao članica Izvršnog odbora organizacije Evropska pomoć žrtvama prisustvovala sastancima u Beogradu i Harlemu (2008) i u Briselu i Lisabonu (2009).

❖ Izdavačka delatnost

Časopis o viktimizaciji, ljudskim pravima i rodu Temida

Teme brojeva u 2008. godini bile su:

- 1) Pravna zaštita žrtava
- 2) Stigmatizacija
- 3) Rod, obrazovanje i ljudska prava
- 4) Trgovina ljudima

Teme brojeva u 2009. godini su:

- 5) Strukturalna viktimizacija
- 6) Mobing
- 7) Sajber viktimizacija
- 8) Zločini „bez žrtava“

Štampanje časopisa *Temida* u 2008. i 2009. godini finansijski je pomoglo Ministarstvo nauke RS.

Knjige

Nikolić-Ristanović, V., Srna, J. (ur.) (2008) *Mogući put ka pomirenju u Srbiji: zajednička akcija ua istinu i pomirenje*. Beograd: VDS i Prometej-Beograd. Objavljivanje knjige finansijski je pomogla Friedrich Ebert Fondacija.

Nikolić-Ristanović, V. (ur.) (2009) *Trgovina muškarcima u Srbiji*. Beograd: Viktimološko društvo Srbije i Prometej-Beograd (na srpskom i engleskom jeziku).

Osobe koje su bile angažovane na realizaciji aktivnosti VDS u 2008. i 2009. godini

Tokom 2008. i 2009. godine na realizaciji projekata i stalnih aktivnosti VDS bili su angažovani:

- 1 osoba koja je u stalnom radnom odnosu – Jasmina Nikolić, rukovoditeljka službe *VDS info i podrška žrtvama*
- 1 pripravnik na određeno vreme – Nikola Petrović
- 8 osoba koje su bile angažovane po ugovoru o autorskom delu – dr Vesna Nikolić-Ristanović, mr Sanja Čopić, dr Biljana Simeunović-Patić, Marina Kovačević-Lepojević, Danijela Bjelić, Sanja Tumbasević, Marko Vučenović i Aleksandra Zaviša
- 1 računovođa – Bernada Ljubinković
- 1 osoba koja održava web site – Tatjana Orelj
- 2 spoljne saradnice – dr Jelena Srna i Ivana Vidaković
- volonteri/volonterke u službi *VDS info i podrška žrtvama* – Olga Vučković-Kićanović, Aleksandra Zaviša, Sanja Tumbasević, Marina Kovačević-Lepojević, Danijela Bjelić, Danica

Radaković, Mirjana Tripković, Marko Vučenović, Milica Kolaković, Jelena Gilović, Marina Jurša, Mima Vasiljević i Nataša Korbar.

- volonterke-istraživačice: Jelena Dimitrijević, Marina Kovačević-Lepojević, Ljiljana Stevković i Kate DeBusschere.

Učešće članova VDS na stručnim i naučnim skupovima i seminarima u zemlji i inostranstvu tokom 2008./2009. godine (u ime VDS ili sa prezentacijama aktivnosti VDS)

Vesna Nikolić-Ristanović

- Deseta godišnja konferencija Asocijacije za proučavanje pravde, Fairfax, Virdžinija, SAD, jun 2008. godine
- Svetski kongres Međunarodnog kriminološkog društva, Barselona, Španija, jul 2008. godine
- Regionalni forum o mehanizmima za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima u bivšoj Jugoslaviji Fonda za humanitarno pravo, Beograd, Srbija, februar 2008. godine
- Godišnja konferencija Američkog kriminološkog društva „Reinvigorating Theory Through Diversity and Inclusiveness”, Workshop Criminology of war and peace, St. Louis, SAD, novembar 2008. godine
- 10th Colloquium on Cross-border Crime “The Balkan and Europe in Crime”, Beograd, Srbija, novembar 2008. godine
- Jedanaesta godišnja konferencija Asocijacije za proučavanje pravde (Justice Studies Association), Albany, SAD, maj 2009. godine
- 23. godišnja konferencija i skupština organizacije Evropska pomoć žrtvama pod nazivom „Žrtve u Evropi“, Lisabon, Portugalija, jun 2009. godine
- 13. Simpozijum Svetskog viktimološkog društva pod nazivom „Viktimologija i ljudska bezbednost“, Mito, Japan, 2009. godine
- IX Annual Conference of the European Society of Criminology „Criminology and Crime Policy Between Human Rights and Effective Crime Control“, Ljubljana, Slovenija, septembar 2009. godine.
- Studijski boravak i predavanja na Univerzitetima Leuven i Liege, Belgija, oktobar, 2009. godine

Mirjana Dokmanović

- 53. sednica Komisije UN za položaj žena, Njujork, SAD, mart 2009. godine

Sanja Čopić

- Workshop on crime prevention: CRIMPREV – WP6 – Erasmus University Rotterdam: *The effects of policies on the nature and extent of the informal economy*, Rotterdam, Holandija, oktobar 2008. godine
- VIII Annual Conference of the European Society of Criminology "Criminology in the public sphere", Edinburg, Škotska, septembar 2008. godine
- Konferencija Instituta za kriminološka i sociološka istraživanja *Kontrola kriminaliteta i evropski standardi: stanje u Srbiji*, Palić, Srbija, jun 2008. godine
- Godišnja konferencija Američkog kriminološkog društva „Criminology and Criminal Justice Policy“, Filadelfija, SAD, novembar 2009. godine

Jasmina Nikolić

- Tematska rasprava Saveza samostalnih sindikata Beograda „Kako se boriti protiv mobinga?“, Beograd, Srbija, mart 2008. godine
- 23. godišnja konferencija i skupština organizacije Evropska pomoć žrtvama pod nazivom „Žrtve u Evropi“, Lisabon, Portugalija, jun 2009. godine
- Konferencija "Podrška žrtvama i svjedocima", Zagreb, Hrvatska, oktobar 2009
- Sastanci saveta projekta „Ka sveobuhvatnom sistemu za suzbijanje nasilja nad ženama u AP Vojvodini“, Novi Sad, februar i septembar 2009.godine.

Danijela Bjelić

- Regionalni forum o mehanizmima za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima u bivšoj Jugoslaviji Fonda za humanitarno pravo, Beograd, Srbija, februar 2008. godine
- Konferencija „Reintegracija ratnih veterana u Holandiji i Srbiji – situacija i perspektive”, Novi Sad, Srbija, jun 2008. godine
- Regionalna Mirovna Akademiji (RMA) - Razumevanje društvenih i političkih elemenata kolektivnog nasilja i masovnih zločina i njihovih posledica (sa posebnim osvrtom na slučajeve bivše Jugoslavije i Ruande), Sarajevo, BiH, jul 2008. godine

Mirjana Tripković

- 56. naučno-stručni skup psihologa Srbije pod nazivom „Razvoj i standardizacija u psihologiji“, okrugli sto „Mobing njegovi pojavni oblici, vrste, posledice i stanje u Srbiji, prevencija i ublažavanje“, Kopaonik, Srbija, jun 2008. godine
- Okrugli sto „Koliko smo zaštićeni od zlostavljanja na radnom mestu“, Beograd, oktobar 2009

Jelena Dimitrijević

- Prezentacija rezultata istraživanja VDS Trgovina muškarcima u Srbiji - 56. naučno-stručni skup psihologa Srbije pod nazivom „Razvoj i standardizacija u psihologiji“, Kopaonik, Srbija, jun 2008. godine
- Međunarodna konferencija “Victims and mediation”, Lisabon, Portugalija, jul 2008. godine
- Policing in Central and Eastern Europe *Social control in contemporary society – practice and research*, Ljubljana, Slovenija, septembar 2008. godine
- Prezentacija rezultata istraživanja VDS o stavovima studenata FASPER - III naučni skup Fakulteta za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju pod nazivom „Istraživanja u specijalnoj edukaciji i rehabilitaciji“, Zlatibor, Srbija, jun 2009.
- IX Annual Conference of the European Society of Criminology „Criminology and Crime Policy Between Human Rights and Effective Crime Control“, Ljubljana, Slovenija, septembar 2009. godine.

Marina Kovačević-Lepojević

- II naučni skup Fakulteta za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju „U susret inkluziji – dileme u teoriji i praksi“, Zlatibor, Srbija, jun 2008. godine
- IV regionalna konferencija o suzbijanju trgovine ljudima pod nazivom “Pravni i socijalni položaj domaćih žrtava trgovine ljudima”, Sarajevo, BiH, mart 2008. godine
- Okrugli sto u organizaciji Izvršnog veća AP Vojvodine u Novom Sadu (u cilju obeležavanja dana borbe protiv trgovine ljudima), oktobar 2008. godine

Ljiljana Stevković

- IX Annual Conference of the European Society of Criminology „Criminology and Crime Policy Between Human Rights and Effective Crime Control“, Ljubljana, Slovenija, septembar 2009. godine.

Nikola Petrović

- Konferencija „Ratni veterani u izgradnji posleratnog društva“, Novi Sad, septembar 2009
- Javna prezentacija „Poimenični popis ubijenih, stradalih i nestalih na Kosovu u periodu od januara 1998. do decembra 2000. godine“, Beograd, oktobar 2009

Posete stručnjaka i studenata iz inostranstva u cilju upoznavanja sa radom VDS i konsultacija u vezi sa njihovim istraživačkim radom

Tokom 2008. i 2009. godine, Viktimološko društvo Srbije posetili su:

- Zdravka Stevkušić, Holandija
- Dragana Bulić, BiH
- Zhanna Sou, SAD
- Prof. Isabel Marcus i grupa studenata iz SAD
- Svetlana Deli, Novi Zeland
- Jim Newkirk, EMDI (Effective Management Directions International)
- Fanny Grandchamp, Francuska
- Michelle Veljanovska, Australija
- Lidija Škaro, ICMP
- Ana Kajevska, Nemačka
- Patricia Pfister, ICMP
- Stefaan Segart, Gent, Belgija
- Laura McLeod, Univerzitet u Šefildu, Šefild, Velika Britanija
- 14 osoba koje rade u četiri odeljenja za podršku svedocima i žrtvama u Republici Hrvatsko pri županijskim sudovima u Osijeku, Vukovaru i Zadru i pri zagrebačkom Županijskom sudu i Opštinskom kaznenom sudu
- Stig Maansson, OEBS Misija u Srbiji
- Sven-Arne Andreasson, OEBS Misija u Srbiji
- Karl-Ake Pettersson, Stiftelsen Tryggare Sverige, Švedska

Donatori

U 2008. i 2009. godini realizaciju projekata i drugih aktivnosti VDS podržali su:

- ✓ Fond za otvoreno društvo
- ✓ Misija OEBS u Srbiji
- ✓ US State Department - Federal Fund
- ✓ Friedrich Ebert Stiftung
- ✓ UNDP/EAR
- ✓ UNDP/EU
- ✓ EU/Program FP7
- ✓ Pokrajinski sekretarijat za rad, zapošljavanje i ravnopravnost polova/Fond UN za podršku akcijama protiv nasilja nad ženama.
- ✓ Ministarstvo nauke Republike Srbije
- ✓ Skupština grada Beograda

Donatorima se i ovom prilikom zahvaljujemo.

U Beogradu,
14. novembra 2009. godine